

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију:</p> <p>Наставно-научно веће Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду на седници одржаној 31. 5. 2019. године.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>др Весна Богдановић, доцент за ужу научну област Англистика и језик струке, Факултет техничких наука, Нови Сад, председник Комисије (17. 3. 2015.) др Исидора Вотлс, доцент за ужу научну област Англистика, Факултет за правне и пословне студије „Др Лазар Вркатић”, Нови Сад (1. 2. 2017.) др Биљана Радић-Бојанић, ванредни професор за ужу научну област Англистика, Филозофски факултет, Нови Сад, ментор (4. 7. 2016.)</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме:</p> <p>Ивана (Мирослав) Мартиновић Барбул</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава:</p> <p>10. 11. 1981. Лозница, Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив</p> <p>Филозофски факултет, студијски програм Енглески језик и књижевност, академски назив – дипломирани филолог мастер из области Филолошких наука</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија</p> <p>2008. године уписала докторске студије Методике наставе на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду.</p> <p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране:</p> <p>Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, Видови карактеризације у делима Тенеси Вилијамса у периоду од 1945 до 1960, Енглески језик и књижевност, 2008.</p>
<p>6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:</p> <p>Енглески језик и књижевност</p>
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Проблемска настава и вештина писања у настави енглеског пословног језика

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација Иване Мартиновић Барбул има 324 стране и састоји се од 6 поглавља, списка коришћене литературе са 170 референци и 10 прилога. У склопу главног текста дисертације налази се 28 табела.

1. Уводна разматрања: садржи кратак преглед најзначајнијих налаза у истраживању проблемске наставе, кратак преглед литературе о настави писања у оквиру енглеског језика струке, дефинисан предмет (проблем) истраживања, циљ и задатке истраживања, хипотезе као и опис структуре дисертације. (стр. 10-26)

2. Проблемска настава: представља детаљан преглед кључних теоријских концепата који се тичу учења кроз решавање проблема, улоге наставника у проблемској настави и начина извођења проблемске наставе. (стр. 27-45)

3. Настава писања на енглеском језику: детаљно обрађује приступе који су се до сада користили у настави писања на матерњем и страном језику. Посебно се оријентише на разлике између приступа оријентисаног на производ и приступа оријентисаног на процес у настави на страном језику, али даје и детаљан опис социодискурзивног, социокултурног као и социополитичког приступа настави писања у оквиру енглеског језика струке. Посебан део посвећен је интерпретацији интерних и екстерних фактора који утичу на вештину писања. (стр. 46-93)

4. Методологија истраживања: узорак, ток истраживања и експериментална настава, као и мерни инструменти детаљно су описани у четвртом поглављу, те је образложена употреба квантитативних метода прикупљања и анализе података. (стр. 94-131)

5. Анализа резултата са дискусијом: детаљно су изнети и приказани сви добијени резултати у светлу постављених хипотеза и теоријских полазишта у истраживању и на тај начин протумачени успех или изостанак успеха експеримента и истраживања у целости. Такође, тамо где успех истраживања није констатован, дискусија нуди потенцијална објашњења оваквих резултата. (стр. 132-230)

6. Закључак: сумира резултате истраживања, даје опште закључке и предлаже даља истраживања (стр. 231-236).

Литература (стр. 238-247).

Прилози: Анкетни упитник, Аналитичка скала процене (енгл. *scoring rubric*), Ицијални тест и пример одговора, Финални тест и пример одговора, Наставна јединица 1: глобални аспект читалаца, Наставна јединица 2: глобални аспект намене, Наставна јединица 3: глобални аспект организације, Наставна јединица 4: локални аспект стил, Наставна јединица 5: локални аспект граматике, Наставна јединица 6: локални аспект механике (стр. 248-324).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Дисертација *Проблемска настава и вештина писања у настави енглеског пословног језика* представља покушај да се прецизније утврди утицај наставе путем решавања проблема и да се скрене пажња на педагошку и дидактичку оправданост примене овог савременог наставног система. У **уводном** делу рада ауторка наводи основну мотивацију за избор наведене теме докторске дисертације и наводи да је истраживање у овом раду, пре свега, засновано на идеји да је писање на радном месту сложено и да познавање општих принципа писања није довољно да помогне писцима на радном месту, јер ће морати да пишу за многе намене, користећи разне стилове, као и да пишу објективне текстове на начин који прија публици. Уз осврт на досадашња истраживања, кандидаткиња уочава да постоји врло мало истраживања која се баве развојем специфичних аспеката писања, како глобалних тако и локалних, и њихове везе са врстом наставе, јер истраживачи најчешће само испитују укупно побољшање вештине писања. Имајући у виду да је један од основних задатака које школа треба да оствари оспособљавање ученика за самосталну примену стечених знања у потпуно новим и различитим животним околностима, што у највећој мери подразумева развој стваралачког мишљења, кандидаткиња је у уводном делу дефинисала предмет, проблем и циљ истраживања и представила структуру рада и истраживања. Након кратког прегледа најзначајнијих истраживања о утицају проблемске

наставе на ефекте учења изнетог у првом поглављу, кандидаткиња у наредна два поглавља обједињује теоријски аспект истраживања, повезујући учење кроз решавање проблема и наставу писања у оквиру језика струке. Тако, у **другом** поглављу кандидаткиња детаљно описује теоријске основе проблемске наставе. Првенствено су изложени појмовно одређење, структура и могућности примене проблемске наставе у пракси, док у посебним одељцима кандидаткиња говори о улози наставника, начину оцењивања у проблемској настави, као и вези између рада у групи и проблемске наставе. Одељке који описују таксономију проблемске наставе и етапе у артикулацији часа проблемске наставе кандидаткиња је искористила као основу за осмишљавање проблемски моделованих наставних јединица које су кориштене у оквиру експерименталног програма.

Описујући различите теоријске и педагошке приступе у **трећем** поглављу, кандидаткиња указује на неке од главних идеја које су утицале на наставу писања на страном језику са посебним освртом на методологије, фокусе и резултате истраживања која се баве развојем вештине писања у области језика струке и на педагошке праксе које су проистекле из тих истраживања. Тако у оквиру овог поглавља, кандидаткиња представља приступ оријентисан на производ, приступ оријентисан на процес, као и главне одлике постпроцесног доба у настави писања. Ауторка скреће пажњу да је сваки тренд имао теорију на коју се ослањао и одређен педагошки приступ који је пратио. Иако се чини да главни принципи различитих трендова представљају различите теме, они се преклапају једни са другима у извесној мери. У посебним одељцима у оквиру трећег поглавља, кандидаткиња даје преглед интерних фактора као што су пол, старост ученика, афективни фактори који утичу на вештину писања. Такође, кандидаткиња помиње бројна истраживања која говоре о вези између вештине писања на матерњем језику и вештине писања на страном језику, о значају нивоа знања и претходног искуства, употреби стратегија које се односе на регулисање процеса писања а детаљно представља и утицај екстерних фактора као што су повратна информација и писмени задатак на вештину писања. Кандидаткиња закључује да се, због свог прагматизма, жеље да одговори на циљне академске и професионалне потребе студента, као и недостатака добро развијене теоријске основе, енглески језик струке ослања на различите филозофске и теоријске поставке. Даље, у оквиру посебних подпоглавља, кандидаткиња описује три главна приступа настави енглеског језика струке: социодискурзивни приступ који истиче теорију анализе жанра и педагогију засновану на жанру, социокултурни приступ који се фокусира на теорију о ситуираном учењу, и социополитички приступ који наглашава теорију и примену критичке педагогије, и надаље наведене приступе посматра са посебним освртом на наставу писања у оквиру језика струке. У **четвртном** поглављу кандидаткиња даје опис методологије истраживања и образложење нацрта истраживања. Уз наведено, кандидаткиња детаљно описује инструменте и процедуре које су се користиле за прикупљање података, укључујући и детаљан опис узорка – студената у експерименталној и контролној групи. Такође, кандидаткиња нуди објашњење начина за утврђивање доказа о поузданости и валидности студије као и детаљан опис оцењивача који су процењивали различите аспекте писања студената. Пошто је анализа радова студената захтевала и израду посебне скале за оцењивање помоћу које су независни оцењивачи оцењивали радове студената, ауторка је посебан подељак посветила аналитичкој скали за оцењивање писмених радова.

У **петом** поглављу кандидаткиња даје преглед добијених резултата примењених поступака. У складу са раније утврђеним нацртом истраживања кандидаткиња је анализирала локалне и глобалне аспекте писања, иницијално и финално у односу на групе, како би доказала или одбацила постављене хипотезе. У првом делу овог поглавља, кандидаткиња је представила резултате т-теста који је примењен с циљем да се испита да ли постоји статистички значајна разлика у усвојености локалних и глобалних аспеката писања на иницијалном и финалном мерењу између експерименталне и контролне групе. Резултати испитивања утицаја контролних варијабли: претходног нивоа знања, претходно завршене средње школе и пажње која је посвећена настави писања у току претходног школовања на разлику у усвојености глобалних и локалних аспеката писања на иницијалном и финалном мерењу представљени су у посебним подпоглављима. Кандидаткиња је добијене резултате поткрепила конкретним примерима писмених радова прикупљених на иницијалном и финалном тесту. У последњем, **шестом** поглављу, ауторка сумира и разматра педагошке импликације добијених резултата о утицају

проблемске наставе на развој вештине писања, с посебним освртом на језик струке. Кандидаткиња завршава поглавље предлозима за даља истраживања о употреби проблемске наставе у настави писања на страном језику. Након закључка, кандидаткиња је приложила **списак** коришћене литературе, који се састоји од 170 цитираних наслова. На самом крају дисертације, налазе се **прилози** који су чинили поједине делове експеримента, међу којима су свакако најзначајније проблемски моделоване наставне јединице, у којима кандидаткиња даје конкретне сугестије о могућим начинима стварања проблемских ситуација и нуди модел за учење наставних садржаја страног језика струке проблемским поступком.

На основу изложеног, Комисија позитивно оцењује све делове докторске дисертације.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. **Мартинковић, И.** (2009). Проблемска настава на курсу енглеског пословног језика, *Школа бизниса, 1*, 133-138. Нови Сад: Висока пословна школа струковних студија.
2. **Мартинковић, И.** (2009). Оцена знања и критичког размишљања на курсу енглеског пословног језика, *Школа бизниса, 2*, 137-140. Нови Сад: Висока пословна школа струковних студија.
3. **Мартинковић, И.** (2011). Проблемска настава и њен утицај на развијање комуникативних вештина, *Иновације у настави, 24(2)*, 41-48. Београд: Универзитет у Београду, Учитељски факултет.
4. **Мартинковић, И.** (2012). Пословна кореспонденција у настави енглеског језика. У: А. Игњачевић и др. (ур.), *Зборник радова са Друге међународне конференције Језик струке: изазови и перспективе* (стр. 893-901). Београд: Друштво за стране језике и књижевности Србије.
5. **Мартинковић, И.** (2012). Проблемска настава: имплементација у настави страног језика. У: Д. Точанац & С. Гудурић (ур.), *Зборник радова са Трећег међународног конгреса примењене лингвистике Примењена лингвистика данас – између теорије и праксе* (стр. 203-218). Нови Сад: Друштво за примењену лингвистику Србије.
6. **Мартинковић, И.** (2012). Повезаност става према пословној кореспонденцији и учења и вежбања исте у редовној настави, *Норма, 17(1)*, 37-44. Сомбор: Универзитет у Новом Саду – Педагошки факултет.
7. **Мартинковић Барбул, И.** (2016). Problem Based Model for Teaching the Aspect of Style in an ESP Writing Course. *ELTA Journal, 4(4)*, 5-25. Belgrade: ELTA – English Language Teachers' Association
8. **Мартинковић Барбул, И.** (2017). Утицај проблемске наставе на стил писања у настави језика струке. *Годишњак Педагошког факултета у Врању, 8(1)*, 271-285. Врање: Педагошки факултет у Врању, Универзитет у Нишу.
9. **Мартинковић Барбул, И.** (2018). Самоефикасност, проблемска настава и вештина писања. *Методички видици, 9*, 265-282. Нови Сад: Филозофски факултет.
10. **Мартинковић Барбул, И.** (2018). Наставна јединица за усвајање знања о аспекту читалаца у настави писања у енглеском као језику струке заснована на проблемској настави. *Педагошка стварност, 2*, 111-126. Нови Сад: Педагошко друштво Војводине.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Испитивањем ефикасности посматраног модела, ауторка је добила позитиван одговор на питање да ли проблемска настава утиче на побољшање успеха ученика у настави писања у језику струке. Упоређујући резултате почетног тестирања и резултате тестирања након извођења експеримента ауторка је закључила да су значајније напредовали студенти експерименталне групе у односу на студенте контролне групе, што показује да традиционална настава не може да обезбеди потребан ниво разумевања наставних садржаја у области језика струке. Вештина писања код студената се унапредила употребом проблемске наставе, што је доказано бољим резултатима експерименталне групе на финалном тесту. Студенти који су били изложени проблемској настави су показали значајна побољшања у свих шест испитиваних аспеката писања: аспекту организације, намене, читалаца, стила, граматике и механике.

Употреба проблемске наставе омогућила је испитаницима различитих нивоа знања да раде и уче заједно јер су студенти са нижим знањем језика успели да остваре побољшање као и студенти са вишим нивоом знања. Студенти са нижим нивоом знања су били у могућности да уче сопственим темпом је проблемска настава пружила окружење у ком су могли да учествују у групним дискусијама и доприносе остваривању својих задатака као тим.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Избор наведених метода и начина њихове примене је у потпуности прилагођен предмету истраживања који је у дисертацији постављен. Истраживање је обављено применом адекватних инструмената за прикупљање података и одговарајућих статистичких метода за тестирање хипотеза.

У истраживању је примењен експеримент са паралелним групама, што је кандидаткињи омогућило да манипулише независним варијаблама (промена наставног плана) како би установила напредак у зависним варијаблама које су се односиле на употребу локалних и глобалних аспеката писања у писменим радовима студената.

Кандидаткиња се определила за пропратно писмо (енгл. *covering letter*) на иницијалном тесту и молбу (енгл. *letter of request*) на финалном мерењу као мерни инструмент вештине писања студената. Изабрани формати су кандидаткињи омогућили довољну количину текста на којој је могла сагледати како микроструктуру тако и макроструктуру у организацији идеја. Студентима су, такође, ови формати традиционално позната форма писања што значи да не постоје когнитивне препреке, које би се јавиле када би у питању била њима непозната форма.

Након осмишљавања одговарајућег задатка (материјала) за процену способности писања, веома је важно размотрити начине оцењивања писмених задатака. Два кључна елемента процеса оцењивања су: бирање и дефинисање скале за оцењивање писменог састава и осигуравање валидности. С обзиром на постављене задатке истраживања, кандидаткиња се одлучила за аналитичку скалу те је једну од најпознатијих аналитичких скала за оцењивање вештине писања у енглеском као страном језику коју су направили Џејкобс и сарадници (Jacobs at al. 1981) прилагодила истраживању. У циљу постизања валидности, поред ауторке, у овом истраживању су учествовала још два оцењивача. Оцењивачи су били наставници који имају искуства у настави енглеског језика струке. Сви оцењивачи прегледали су све радове, те се за даљу обраду података користила средња вредност њихових оцена за сваки аспект писања на иницијалном и финалном мерењу.

Резултате истраживања до којих је дошла израдом ове дисертације кандидаткиња је приказала систематично, јасно и прегледно. Резултати истраживања су приказани

табеларно, графички, и текстуално, а затим су праћени примерима погодним за примену у настави енглеског језика струке. Добијени резултати су јасно и прегледно протумачени у односу на постављене хипотезе, а на основу анализе су донети оригинални закључци дисертације.

Комисија констатује да је кандидаткиња у потпуности одговорила на постављена истраживачка питања и позитивно оцењује начин приказа и тумачења резултата.

Напомена: Текст дисертације је проверен путем софтвера за детекцију плагијаризма *iThenticate* и нису пронађене сличности које би указивале на било какву врсту плагијаризма.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме – **ДА**
2. Да ли дисертација садржи све битне елементе – **ДА**
3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

У питању је актуелна истраживачка тема која омогућава достизање значајних научних резултата. Приказани резултати представљени су прегледно и обрађени су коришћењем одговарајућих статистичких метода, те могу бити занимљиви ширем кругу научника из ове области. Закључци утемељени на резултатима нуде бројне могућности за наставак истраживања и примену резултата у пракси, а главни допринос ове дисертације је ауторкин развој наставних јединица наставе писања у окриву енглеског језика струке засноване на проблемском приступу.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

У докторској тези нема већих теоријских, методолошких и истраживачких недостатака који би утицали на резултате истраживања или коначну структуру текста. Кандидаткиња ће свакако извршити мање интервенције приликом припреме рукописа за штампу, укључујући мање језичке и стилске интервенције.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

- **да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана**
- да се докторска дисертација враћа кандидату на дораду (да се допуни односно измени) или
- да се докторска дисертација одбија

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

доц. др Весна Богдановић

доц. др Исидора Вотлс

проф. др Биљана Радић-Бојанић